

Križni put

Uvodna misao

Mnogo je križnih putova u povijesti pojedinaca, obitelji i naroda. Ali samo je jedan križni put dokraja i savršeno ostvaren.

Ostvaren je u Isusu Kristu koji nas ljubljaše dokraja, do smrti na križu. Taj se put nastavlja u svim ljudima svih naraštaja. Nastavlja se u svim patnicima. Molimo križni put kako bismo se na putovima svoga života sjedinili s Isusom koji Put, Istina i Život.

Pomolimo se

Svi smo kršteni u tvoju smrt, Gospodine Isuse. Ali zaboravljamo što to znači. Ili ne želimo znati da smo time prihvatili križ svoga svakodnevnog života. Ti znaš, Gospodine, kako smo riječju spremni prihvatići svaki križ, a kako smo djelom i životom nesposobni prihvatići upravo ovaj konkretan križ koji nam danas, u osobnom svakodnevnom životu povjeravaš da ga nosimo. Daj da nosimo svoj križ za tobom, a ne da se hvalimo spremnošću da idemo za tobom. I Petar je bio spreman na sve, samo ne na ono što ga je čekalo! Neka i ovaj križni put, ova molitva koju želimo s vjerom obaviti, bude za nas škola života, škola križa.

Daj nam snage da na tom putu ne iznemognemo.

1. postaja: Isusa osuđuju na smrt

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Isuse, svjetina oko tebe viče: "Raspni ga, raspni!" Pilat popušta zbog straha i ljudskog obzira. Presuđuje: "Ići ćeš na križ!"

Nepravedno si osuđen. Ti, jedini pravednik ovoga svijeta, nevini Jaganjac! Slušaš i šutiš. Gospodine, oprosti mi kad se sve u meni buni na neki krivi sud; kad mi se čini da me drugi nepravedno i krivo sude. Ti si jedini mogao punim pravom prosvjedovati na tu najveću nepravdu svijeta, a ipak si šutio. Želiš biti poslušan Ocu i ići dokraja.

Oprosti, Isuse, kad se u meni rađa osuda. Bližnjega krivo gledam. Često netko trpi zbog tvrdoće moga srca ili zbog mojih krivo izgovorenih riječi koje ranjavaju. Rekao si: "Što ste učinili, rekli, namjestili... jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili!" Daj nam milost da nitko pokraj nas i poradi nas ne bude nevino osuđen i smaknut. Svjetina viče, Pilat popušta, a mene pitaš: "A ti, što ti kažeš?"

Ponovimo skupa tri puta: Jaganče Božji...

Ili možemo lanijski moliti:

Isuse, poniženi, smiluj nam se!

Isuse, krivo optuženi, smiluj nam se!

Isuse, nevino osuđeni, smiluj nam se!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

2. postaja: Isus prima na se križ

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Rekao si, Isuse, da svoj život dragovoljno daješ i da ti ga nitko ne otima. Zato i križ dragovoljno primaš i nitko ti ga ne nameće.

I u drami svoje vlastite muke i smrti ti si slobodan i daješ svoj život. Ti se daruješ, tvoja muka i smrt žrtva je ljubavi, jer je to tvoj slobodan čin predanja u poslušnosti Ocu i u ljubavi za ljudе. Križ je oduvijek bio sramotno sredstvo muke i poniženja; bio je znak prokletstva. Ti si dragovoljno prigrlio križ. Time križ nije postao lakši, ali ga je lakše nositi. Tada on postaje znakom ljubavi. Od tog časa križ visi u našim crkvama, na raskrižjima putova, o našem vratu, u našim domovima.

Križamo se tako često i time posvećujemo vlastito tijelo. Križ je znak spasenja! Nauči nas, Isuse, prihvaćati križeve života. Daj da tim prihvaćanjem križeva života prestanemo biti ravnodušni ili buntovni patnici dostojni žaljenja, nego križonoše koji znaju da uvijek i na svakom mjestu mogu ljubiti slobodno i velikodušno.

Nauči nas prihvaćati križ i time svaku bol učiniti plodonosnom za druge. Gospodine, bilo je mnogo patnji, ima mnogo križeva. Daj nam milost da ih nosimo u hodу za tobom, kako to neizrecivo blago ne bi otišlo uzalud. Daj da odsada svaki križ nosimo samo uz tebe i s tobom!

Molimo litanijski:

Po muci svojoj, osloboди nas, Isuse!

Po križu svojem, osloboди nas, Isuse!

Po smrti svojoj, osloboди nas, Isuse!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

3. postaja: Isus pada prvi put pod križem

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Tek što si krenuo, Gospodine, već posrćeš i padaš pod križem. Križ je težak, pritišće, боли. Vuče k zemlji. Poslušnost Ocu diže te i hrabri, daje ti snagu da ideš naprijed. Hvala ti, Gospodine, za svako oduševljenje kojim prihvaćamo svoje križeve i poteškoće života. Hvala ti za dodire milosti u predanju života i opredjeljenje za tebe u časovima dubokih iskustava susreta s tobom. Hvala ti za svaki susret s križem u svjetlu tvoje milosti i jakosti.

Molim te, Gospodine, pomozi nam da ne malakšemo kad se dogodi prvi pad nakon najljepših odluka i divnih iskustava novog života poslije krštenja ili sakramenta ispovijedi.

Molim te, Gospodine, za snagu da ne posumnjamo u ispravnost puta kojim smo za tobom krenuli kad se dogodi neki posrtaj i pad; ne dopusti da zaboravimo ljepotu milosti preporođenja.

Molim te, Gospodine, za novo rođenje nakon svakog iskustva pada i slabosti.

Jer, ljudski je pasti! Ali vjerujem da nas tvoja milost pridiže i hrabri!

Molimo litanijski:

Od svakoga grijeha, osloboди nas, Isuse!

Od napasti i zloće, osloboди nas, Isuse!

Od zasjeda vražjih, osloboди nas, Isuse!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

4. postaja: Isus susreće svoju svetu Majku

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Isuse, jedino je tvoja Majka dorasla ovom času i svemu što se događa. Ona se pojavljuje na tvom križnom putu kao službenica i supatnica. Istom vjerom i ljubavlju kojom se predaje Božjim planovima u času navještenja ona je i sada ovdje, na tvom putu muke i križa.

Jedino je ona tu, na pravom mjestu, šutljiva i tiha, ali prisutna i puna ljubavi. Mač boli dodiruje i njezino srce, ali ono ostaje čisto za ljubav. Isuse, darovaо si nam svoju Majku.

Ona je i naša Majka, Majka Crkve, Majka svih putnika, svih križonoša, svih patnika.

Ti si, Isuse, morao nastaviti nositi svoj križ i nakon susreta sa svojom Majkom. Ali, znao si: ona je tu!

Daj, Gospodine, da nikad ne zaboravimo da je Marija kao majka na svakom mjestu s nama, a osobito ondje gdje se nosi križ.

Molimo skupa: Zdravo, Kraljice!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

5. postaja: Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Ti bi, Isuse, došao do Kalvarije i da se nije pojavio Šimun Cirenac.

Ali, htio si da se pojavi i taj čovjek, htio si i pomoći čovjeka. To je tajna tvoje ljubavi i tajna one druge, vječne Očeve ljubavi. U djelu spasenja trebao je sudjelovati čovjek: počevši od onog najdivnjeg ljudskog stvora, od Marije, pa do svakog Cirencu na tvom životnom putu. Ovaj je bio prisiljen nositi križ s tobom, ali to mu je bilo spasonosno.

I mene trebaš. Znam da je to tako već od krštenja. Trebaš me da možeš i danas pružati svoje ruke i liječiti, njegovati, pridizati. Trebaš me kako bi i danas upravio riječ ohrabrenja onima koji više ne mogu, kojima je teško. Trebaš me da i danas dopreš onamo gdje je toliko potrebna vidljiva, opipljiva djelotvorna ljubav. Želiš da budem Cirenac, jer se kriješ u mnogima, u ljudima oko mene.

Ako se tome otimam, Gospodine, tada me prisili. Znam da će mi to biti spasonosno.

Ponovimo zazive:

Gospodine, pomozi nam da te više ljubimo!

Gospodine, pomozi nam da se više ljubimo!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

6. postaja: Veronika pruža Isus rubac

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Isuse, uzeo si ovo naše ljudsko tijelo i imao si lice, pošteno i čisto. Svojim si se licem, tj. čitavim svojim bićem, okretao svima koji su te zvali, koji su te željeli čuti i vidjeti. Isuse, imao si divno

lice! U ovom času to je lice iznakaženo, krvavo, poplijuvano. Na njemu nema cara, privlačnosti, ljepote. Ali, to je tvoje lice! Veronika se usuđuje, među tolikim svijetom koji pogrdjuje tvoje lice, otkriti ljepotu tog istog lica. Ostavljaš joj ga utisnutoga u taj čudesni rubac njezine ljubavi i srca. Molim te, Isuse, daj da ispravnim životom sačuvam u sebi i na svom licu odsjaj tvoga lica, jer stvoren sam na tvoju sliku.

Ne dopusti, Isuse, da sebičnošću ili krivim postupkom nagrdim lice svoga bližnjega, škodim njegovu dobru glasu; i daj mi hrabrosti da uzmognem s ljubavlju brisati ljage na licu bližnjega svoga! Daj mi, Isuse, da ne moram ustuknuti pred sjajem tvoga lica kad se konačno pojaviš u slavi!

Ponavljajmo rijeći:

*Ne odbaci me od lica svojega! Lice tvoje, Gospodine, ja tražim! Odvrati lice od grijeha mojih!
Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!*

7. postaja: Isus pada drugi put pod križem

Klanjamо ti se, Kriste, i blagoslivljamо te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Ti znaš, Isuse, kako smo obeshrabreni nakon ponovnog pada, ponovljenih slabosti. Ti znaš kako nas boli i kako smo poniženi kad i drugi mogu vidjeti da smo slabi, da ne znamo održati svečana obećanja, čvrste odluke, konačna opredjeljenja. Sve je to bolno. Svaki nas pad košta. Sve se teže dižemo. Ne vjerujemo ni samima sebi. Čini nam se da nam ni drugi više ne vjeruju. Isuse, ti koji uvijek daješ svakome novu životnu priliku, ti koji Petru vjeruješ i nakon trostrukog zatajenja, ti koji vjeruješ. Zakeju, Magdaleni, ženi zatečenoj u preljubu, ti koji vjeruješ svakom čovjeku i znaš da je milost jača od grijeha, molim te: daj nam snage da se pridignemo nakon ponovljenih padova; daj da opet vjerujemo da se, ako smo i stariji, možemo preporoditi i da smijemo opet odlučiti i započeti; daj da osjetimo da nam ti vjeruješ.

Jednako te tako molimo, Isuse, daj da ljudima oko sebe pružamo nove životne prilike. Neka nas nikad ne obeshrabri njihova nevjera, neka nas ne razuvjeri njihova slabost: ti si veći od našega srca.

Ponavljajmo vapaje: Isuse, čuj nas! Isuse, usliši nas! Isuse, otkupi nas! Isuse, osloboди nas!

Isuse, pridigni nas! Isuse, spasi nas!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

8. postaja: Isus tješi jeruzalemske žene

Klanjamо ti se, Kriste, i blagoslivljamо te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Isuse, u vlastitoj boli, tjelesnoj i duševnoj, ne misliš na sebe. Sav svoj život služio si drugima, i sada svoju pažnju daruješ dragima, misliš na tuđe suze i boli. Ne želiš biti zarobljen sobom i svojim problemima, nego hoćeš živjeti dokraja za druge. Tako i u odnosu na žene koje ne mogu suzdržati suze videći teški prizor tvoje muke. One plaču nad tobom, a ti misliš na njih i na njihovu djecu. One ne mogu bez suza izdržati prizor koji potresa dušu, a ti želiš da i u tom času njihovo srce i njihov život usmjeriš prema spasenju. "Ne oplakujte mene! Oplakujte sebe, djecu svoju, ljudе s kojima živate, bližnje kojima ne darujete ljubav.

Pogledajte sebe, svoj život, svoje djelovanje, svoje srce, svoju dušu. Oplakujte ono što je u vama izvor svakoga zla i grijeha, izvor nepravde i mržnje, izvor patnje i boli vaših bližnjih.

Oplakujte grijeho svoje."

Gospodine Isuse, daj da i u meni pogled na tvoj križ izmami odluke obraćenja i suze pokore. Isuse, utješi i danas mnoge žene, sestre, kćeri koje su u domovinskom ratu izgubile svoje najbliže; utješi žene koje su ranjavane grubostima i sebičnostima svojih najbližih. Isuse, ohrabri žene da čuvaju svoje žensko dostojanstvo koje ih čini sposobnim za istinsku ljubav. Ohrabri ih da se nesebično predaju službi života i da se ne boje donositi novi život na svijet.

Sjetimo se Isusovih riječi i ponovimo ih:

Blago ožalošćenima, oni će se utješiti!

Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko!

Blago milosrdnima, oni će se sinovima Božjim zvati!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

9. postaja: Isus pada treći put pod križem

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Gospodine, ovo je tvoj treći pad na križnom putu. On je najbolniji, najteži. Nalaziš se nadohvat cilja, Kalvarije. Moraš naprijed, dokraja. Zato se dižeš i nastavljaš svoj hod.

Molim te, Isuse, za sebe i za sve kojima je križ težak, pretežak. Molim te za one koji padaju pod teretom križa, slabosti, očaja i beznađa. Molim te za one koji misle da više nema smisla, da nije vrijedno ponovno ustati, da je sve propalo. Molim te za one koji nemaju snage da se dalje bore te leže pod teretom vlastitih slabosti i zarobljenosti.

Molim te za sve koji očajavaju zbog teških okolnosti života, koji više ne vide izlaza. Molim te za one koji misle da je bolje prekinuti nit takvoga života i nalaze se u napasti samoubojstva.

Molimo litanjski:

Od svakoga zla, osloboди nas, Isuse!

Od očaja i beznađa, osloboди nas, Isuse!

Od osjećaja potpune bespomoćnosti, osloboди nas, Isuse!

Od želje da nas nema i da nestanemo, osloboди nas, Isuse!

Od duha samoubojstva, osloboди nas, Isuse!

Od nepovjerenja u snagu tvoje ljubavi, osloboди nas, Isuse!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

10. postaja: Isusa svlače

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Podnosiš poniženje i bol svlačenja. Skidaju s tebe odijelo ili ono što je još od dostojanstva na tebi ostalo. Stojiš prepušten ljudskoj bezosjećajnosti i pogledima. Tvoje tijelo postaje znakom. Isuse, darovaš si nam tijelo. Ono je tvoj dar, ono je lijepo, stvoreno na tvoju sliku. Darovaš si nam tijelo kojim možemo jedni drugima biti blizu, vidjeti osmijeh na licu, pružati si ruke prijateljstva i mira. Darovaš si nam tijelo kojim možemo tebe slaviti i u kojem možemo prepoznavati divno djelo tvoje ljubavi. Oprosti, Isuse, kad u vlastitostima svoga tijela ranjavamo jedni druge, umjesto da se usrećujemo! Oprosti, Isuse, kad u svom ili tuđem tijelu i njegovim oblicima ne otkrivamo tvoje djelo i kad ti prigovaramo za ovo i ovakvo tijelo kakvo imamo! Oprosti, Isuse, kad spolnost, koju si stvorio da bude u službi života i ljubavi, pretvorimo u

sebično traženje užitka, čime ponizujemo sebe i ranjavamo druge! Oprosti, Isuse, što te ne proslavljujemo svojim tijelom!

Isuse, sačuvaj u nama poštovanje prema ljudskom tijelu, molimo te!

Ne dopusti da duh bludnosti razori u mladima osjećaj za odgovornu ljubav...

Vrati bračnim drugovima volju za ljubav i postojanost u vjernosti...

Sačuvaj nam djecu od zlih utjecaja, neobuzdanih zabava i neodgovornih igara...

Čuvaj naš narod da bude sposoban za život i za darivanje života dalnjim naraštajima, molimo te.

Gospodine, usliši nas!

Zaodjeni nas opet, Gospodine, u dostojanstvo i čistoću krsne haljine koju si nam povjerio u času kad smo postali djeca Božja!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

11. postaja: Isusa pribijaju na križ

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Gospodine, Isuse, tvoje tijelo pribijaju na križ. Potresan prizor. Više nećeš moći micati svojim rukama niti dodirivati one koji žele osjetiti tvoju blizinu, a ipak sada najviše činiš za sve nas i blagoslivlješ nas svojim raširenim i prikovanim rukama. Više nećeš moći napraviti svojim tijelom i svojim nogama ni jedan korak, jer noge su ti pribijene na križ, a ipak odsada ćeš biti najbliže svim potrebnima na čitavom svijetu. Tvoje razapinjanje blagoslov je svijetu. Hvala ti, Isuse, za ovaj čas i molim te:

za sve one koji pate na bolesničkim posteljama i koje ljudi smatraju teretom drugima;

za sve koji u svojoj nemoći i prikovanosti uz postelju misle da više nikome nisu od koristi;

za sve koji u sebičnim ekonomskim računicama ne vide vrijednost i blagoslov patnje, trpljenja, blagoslov nemoćnih i bolesnih!

Obrati nas, Isuse! Daj da tvojim očima prosuđujemo sebe i ljude oko sebe. Daj da te blagoslivljam u svojim starcima i nemoćnima.

Molimo da nas Isus sakrije među svoje rane i zato glasno molimo:

Dušo Kristova, posveti me...

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

12. postaja: Isus umire na križu

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Iz tvojih dubina izvirale su s križa riječi koje i danas potresaju svijet. Neka te riječi i mene potresu da ih osjetim u brojnim prilikama svoga života. U tvom vapaju: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" prepoznajem da si prisutan u svakom čovjeku u iskustvima duboke osamljenosti i tjeskobe. Svojom ostavljeničcu na križu učinio si da više nikada nitko ne bude napušten. Htio bih te razumjeti, Isuse, i naslijedovati u svome životu dok doživljavam poteškoće s drugima i ponavljati tvoj vapaj kao poziv na praštanje i mir: "Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!" Htio bih, Isuse, zaroniti u tvoju sućut i brigu za drugoga, kad u vlastitoj agoniji okrećeš glavu prema raskajanom razbojniku i kanoniziraš ga za prvoga sveca: "Još danas bit ćeš sa mnom u raju!"

Želim, Isuse, da mi dadneš milost da u svakom času svog , života mogu vršiti volju Očevu i da na smrtnom času mogu ponoviti tvoje riječi predanja i ljubavi: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!" Mnogi su odlazili s Kalvarije bijući se u prsa, a satnik je začuđen ispovjedio: "Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!"

Još jednom ponavljam sućutno i s vjerom svih sedam Isusovih riječi s križa:

Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?

Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!

Zaista, kažem ti, još danas bit ćeš sa mnom u raju!

Ženo, evo ti sina! Sinko, evo ti Majke!

Žedan sam!

Dovršeno je!

Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

13. postaja: Isusa skidaju s križa

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Mario, Majko Otkupiteljeva, obraćam se tebi: U ovom času ti si žalosna Gospa, dok na svom krilu držiš mrtvo tijelo svoga Sina. To je ono tijelo koje si u svom krilu začela, koje si rodila, koje si dojila i njegovala, koje si pratila na putovima života i dopratila do Kalvarije. Tijelo tvoga Sina. Nijedna majka nije tako ljubila svoje dijete, kao što si ti njega ljubila; nijedna majka nije imala tako čisto srce, osjetljivo na bol i patnju kao što ga imaš ti! Zato si žalosna Gospa, zato si dostojanstvena Majka! Isuse, s križa si mi poručio: "Evo ti Majke!" Hvala ti! Želim da ona bude prisutna i u mojojem umiranju, želim da moje tijelo počine na njezinu majčinskom krilu.

Molimo skupa:

Pod obranu se tvoju utječemo...

(ili: Zdravo, Mario...)

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

14. postaja: Isusa polažu u grob

Klanjam ti se, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet.

Vjerujem, Isuse, u tajnu koju skriva tvoj grob. Vjerujem u smisao patnje, križa, umiranja.

Vjerujem u tvoju smrt i uskrsnuće. Vjerujem da si za nas umro, da si za nas uskrsnuo! Vjerujem u život nakon groba, u vječnost nakon vremena, u radost nakon patnje i žalosti. Vjerujem u prekogrobni život, vjerujem u uskrsnuće tijela. Tvoj grob, Isuse, ostao je prazan. Snazi tvoga uskrsnuća, Gospodine, povjeravam sve grobove svojih, naših pokojnika. Znam da u tebi i po tebi žive. Snazi tvoga uskrsnuća i nadi koja zrači iz tvoga praznog groba povjeravam svoju smrt kao i sve druge časove života koji me upozoravaju na prolaznost i na umiranje. Snazi tvoga uskrsnuća povjeravam sve svoje nade i sve svoje želje i čežnje za punim i pravim životom. I vjerujem, Isuse, tvojoj riječi: "Tko jede tijelo Sina Čovječjega, živjet će zauvijek, neće umrijeti nikada!"

To je tajna vjere kojoj kličemo: Tvoju smrt, Gospodine... Tvoje uskrsnuće... Tvoj slavni dolazak...
Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

Zaključna molitva

Gospodine Isuse! Tvoj sluga sveti Franjo molio te je često za dvije osobite milosti: da osjeti onu ljubav koju si ti osjećao kad si htio dokraja ljubiti, kad si htio dokraja trpjeli i za milost da na svome tijelu i duši osjeti barem malo od one boli koju si ti osjećao na svom putu križa i u svome umiranju.

Ne usuđujem se za to moliti. Osjećam da je to neizrecivo, veliko i teško. Svetom si Franji udijelio tu milost i njegovo je srce bilo zapaljeno serafskom ljubavlju, a njegovo je tijelo bilo obilježeno tvojim svetim ranama. Ipak, molim te, ražari nam srce svojom ljubavlju! Obilježi nam tijelo svojim ranama! Neka se na nama vidi da smo otkupljeni, da smo tvoji!

I daj: da po toj ljubavi, koju od tebe molimo, mnogi nađu tebe, izvor pravoga života! I neka bude još jednom svjesno i s vjerom prekriveno ovo moje tijelo i cijelo moje biće znakom svetoga križa:
U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

(Fra Zvjezdan Linić)